

Základní škola, Dobruška, Opočenská 115

tel. 494 623 196, 602 266 986

IČO: 70152501

email: zsopocenska@dkanet.cz

Minimální preventivní program Základní škola Dobruška Školní rok 2024/2025

Vypracovala: Mgr. Lenka Jonášová, školní metodik prevence

Schválila: Mgr. Andrea Stonjeková, ředitelka školy

Platnost od 2. 9. 2024

Osnova MPP:

1. Úvod
2. Základní údaje o škole
3. Analýza výchozí situace
4. Stanovení cílů MPP
5. Skladba aktivit MPP pro jednotlivé cílové skupiny
6. Hodnocení a analýza rizikového chování
7. Spolupráce se subjekty
8. MPP – měsíční plán
9. Závěr

1. Úvod

Minimální preventivní program je školní dokument zaměřený na vedení žáků ke zdravému životnímu stylu, k podpoře jejich osobnostního a sociálního rozvoje a vytváření zdravého klima ve škole. Jeho nejvyšším cílem je minimalizovat vznik a i míru rizikového chování dětí a mládeže, výchova ke zdravému životnímu stylu, schopnosti zvládat zátěžové situace, psychosociální dovedností a pozitivní sociální chování.

Minimální preventivní program

- je komplexním dlouhodobým preventivním programem školy
- je systémovým prvkem v realizaci preventivních aktivit naší školy
- je součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu, popř. upravovaného přílohou a školního řádu
- vychází z omezených časových, personálních a finančních investic se zaměřením na nejvyšší efektivitu
- jasně definuje dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé cíle
- je naplánován tak, aby byl realizovatelným
- je malý a interaktivní

- je komplexní a využívá více strategií
- je přizpůsobován kulturním, sociálním či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje specifika ve školním prostředí
- oddaluje nebo snižuje výskyt rizikového chování
- zvyšuje schopnost žáků a studentů činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí
- má dlouhotrvající vliv na změnu chování
- pojmenovává problémy z oblasti rizikového chování a případné další rizikové projevy chování
- využívá pozitivní metody
- je prezentován kvalifikovaně a důvěryhodně
- pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, dětem a žákům zdravotně či sociálně znevýhodněným) při ochraně jejich lidských práv
- počítá s komplikacemi a nabízí dobré možnosti, jak je zvládat
- podporuje zdravý životní styl a usiluje o předávání vyvážených informací a dovedností
- podporuje osobnostní a sociální rozvoj a vytváření zdravého klima ve škole

2. Základní údaje o škole

Základní škola, Dobruška, Opočenská 115, IČO 701 525 01,
 e-mail: zsopocenska@dkanet.cz, webové stránky <http://zvlastniskola.dobruska.cz>,
 je příspěvkovou organizací zřízenou Královéhradeckým krajem se sídlem Pivovarské
 náměstí 1245/2 , 500 03 Hradec Králové.

Zřizovací listina č.j. 14761/SM/2009 byla vydána Zastupitelstvem Královéhradeckého
 kraje dne 21.9.2009 s účinností od 10.9.2009

Součástí organizace je základní škola s kapacitou 55 žáků IZO: 110 003 519

a školní družina s kapacitou 20 žáků IZO: 110 003 527

Ve školním roce 2024/2025 má škola 4 třídy.

Ředitelkou školy je Mgr. Andrea Stonjeková

3. Analýza výchozí situace

Plán primární prevence pro školní rok 2024/2025 sleduje filozofii minimálních preventivních programů předchozích let a vychází především ze školského zákona č. 561/2004 Sb. a vyhlášky 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních a respektuje dokumenty v resortu MŠMT týkající se dané problematiky. Dále vychází z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. 21149/2016 a aktualizovaného Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010 – 28.

MPP je určen pro potřeby naší ZŠ. Je určen pro žáky, učitele, rodiče a ostatní, kteří se

budou podílet na jeho realizaci (PPP, SPC, policie, pracovníci zdravot. zařízení, ...). Aktivity jsou cíleně směřovány k prokazatelně efektivní specifické primární prevenci a eliminaci aktivit z oblasti neefektivní primární prevence. K rozpoznání a zajištění pomoci včasné intervence nebo krizové intervence zejména v případech traumatických zážitků – domácího násilí, šikanování, násilného chování, týrání a zneužívání dětí, ohrožování výchovy dítěte, experimentování s návykovými látkami, rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

Z pohledu pedagogů je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice a jiných závislostech a rizikovém chování, přiměřeně k jejich věku. Cíle dané MPP v těchto oblastech se nám daří naplňovat.

Z pozorování vyplývá, že sociální sítě jsou nadužívány, v některých třídách se mezi sebou žáci baví stále méně, přibývá žáků, kteří v hodinách tělesné výchovy zvládají zátěž hůře, či mají problém správně se hýbat, narůstá počet žáků, kteří udávají, že se mají problém soustředit nebo udávají intenzivnější a častější pocity úzkosti, v některých ročnících je tématem genderová identita, po období online výuky narůstá výskyt psychických problémů spojených s obavami, strachem a nejistotou.

Z vyhodnocení Minimálního preventivního programu na školní rok 2023/24 vyplývá, že nejaktuálnější zůstávají problémy vztahů v třídních kolektivech. Proto je pro tento školní rok našim krátkodobým cílem:

posílit specifickou primární prevenci, tzn.

- uskutečnit workshop k tématu duševní hygiena, otevřít toto téma i napříč předměty
- zařadit jako doplnění program na téma předsudky a stereotypní chování – konkrétně s tématem genderová identita
- zvyšovat povědomí o rizicích v kyberprostoru
- pokračovat v pohybových výzvěch
- upevňování dobrých vztahů ve třídách, zodpovědnosti v partnerském životě
- motivace ke zdravému životnímu stylu, k zodpovědnosti za své zdraví

MPP v tomto školním roce je zaměřen na rozvoj sociálních dovedností žáků v rámci prevence rizikového chování, navazujeme na minulý školní rok v oblasti prevence kyberšikany, pokračujeme v orientaci na zdravý životní styl a etické chování, v prevenci rizikového chování v dopravě.

ŠMP v úzké spolupráci s třídními učiteli a výchovnou poradkyní se soustředí na situaci ve třídách. Bude využívat dosavadních zkušeností i nových znalostí získaných během různých školení, jakož i nabídky specializovaných pracovišť.

Primární prevence rizikového chování žáků je organickou součástí výchovně vzdělávacího procesu všech předmětů, všichni vyučující se snaží vychovávat žáky ke zdravému životnímu stylu a vést je k tomu, aby si osvojovali pozitivní sociální chování při zachování integrity osobnosti.

4. Stanovení cílů MPP

Cíle MPP navazují na preventivní strategii školy a vycházejí z analýzy výchozí situace. Jsou vytvořeny pro tyto cílové skupiny: žáci, pedagogové, rodiče.

dlouhodobé cíle

- zvyšovat odolnost žáků vůči těmto jevům: předcházení užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku, nebo alespoň posunout setkání s návykovými látkami do pozdějšího věku, kdy je organismus odolnější, snížení či zastavení experimentování s návykovými látkami apod.
- větší informovanost žáků a pedagogů, rodičů a veřejnosti o problematice rizikového chování
- dlouhodobě a preventivně působit na žáky a předcházet tak vzniku rizikového chování
- nácvik sociálních dovedností, sebepoznání, empatie, řešení svízelných situací, sebeovládání
- zkvalitňovat sociální klima školy
- zapojit učitele do přípravy MPP
- ovlivnit žáky ve smyslu podpory zdraví
- rozšířit vzdělání ŠMP v dalších seminářích a kurzech
- zvýšit odolnost žáků vůči rizikovému chování
- posílit psychickou i fyzickou odolnost
- utvářet správný hodnotový systém
- informovat žáky a rodiče o návykových látkách a jejich účincích
- naučit žáky podílet se na utváření zdravého školního prostředí – výzdoba, hygiena, udržování pořádku

střednědobé cíle

- nabídnout možnost zájmových aktivit
- mapovat situaci v jednotlivých třídách

krátkodobé cíle

- motivovat učitele k samostudiu v oblasti prevence rizikového chování a účasti na přednáškách a seminářích s touto tematikou
- provádět mapování vztahů v třídních kolektivech a dále pracovat se zjištěnými skutečnostmi
- zařazení programů pro zlepšení komunikace a vztahů mezi žáky jednotlivých tříd
- pokračovat v etické výchově
- pořádat sportovní akce
- zařadit vhodné hudební programy (s návazností na prevenci rizikového chování)

5. Skladba aktivit MPP pro jednotlivé cílové skupiny

Cílová skupina žáci

1. stupeň

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti především třídní učitel. S jednotlivými tématy se žáci seznamují převážně v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy, ale i ve čtení, výchovách a informatice. Žáci jsou vedeni ke zdravému životnímu stylu, osvojují si správné návyky. Důraz je kladen na prevenci kouření a alkoholismu, informování jsou o zneužívání léků a orientačně i o jiných drogách. Ve vlastivědě se seznamují s pojmy antisemitismus a rasismus. Při výuce učitel využívá různých metod a her, například projektového vyučování, sociálních her, dramatické výchovy, besed. Všechny tyto metody jsou přiměřené věku žáků. Třídní učitelé se též intenzivně věnují navozování příznivého klimatu ve třídě, dbají na rozvoj tolerance a vzájemných vztahů. Vytvářejí nástěnky s protidrogovou tematikou a rizikovým chováním. Mapují si vztahy ve třídě, nacvičují sociálně - psychologické dovednosti (odmítání nabídky, komunikace, sebeovládání, stresové situace, sociální vztahy,...) a spolupracují s metodikem prevence.

2. stupeň

Na druhém stupni jsou jednotlivé problémy sociálně nežádoucích jevů rozpracovány v ŠVP do jednotlivých ročníků a zařazeny do výuky. S tématy z oblasti prevence se pracuje zejména ve výchově ke zdravému životnímu stylu, dále ve výchově k občanství a informatice, ale i v přírodopisu, dějepisu, zeměpisu, českém jazyce a literatuře. Využívá se metod výkladu, besed, přednášek, samostatné i skupinové práce, projektového vyučování, práce s médii, ale i bloku primární prevence. Žáci jsou informováni o poradenských možnostech, o nabídce školních a mimoškolních aktivit.

Cílová skupina pedagogové

Školní poradenské pracoviště

je tvořeno ředitelem školy, výchovným poradcem a metodikem prevence, kteří se scházejí minimálně jednou za pololetí, aby koordinovali průběh naplánovaných akcí. S tímto týmem spolupracují ostatní vyučující a třídní učitelé.

Ředitel školy

- přímá odpovědnost za prevenci a za řešení zjištěných projevů rizikových forem chování.
- Vytvoření podmínek pro předcházení rozvoje rizikového chování zejména
 - a) zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování, koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním Minimálního preventivního programu školy
 - b) zapracováním do školního řádu a vnitřního řádu
 - c) jmenováním školního metodika prevence, pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, kvalifikaci, případně mu za jistí podmínky ke studiu k nezbytnému výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování
 - e) podporou týmové spolupráce školního metodika, výchovného poradce, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování preventivního programu

f) spolupráci s metodikem prevence v PPP a s krajským školským koordinátorem prevence;

Školní metodik prevence (ŠMP):

- koordinovat tvorbu a kontrolu realizace preventivního programu školy
- koordinovat a realizovat aktivity školy na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, zneužívání, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů
- vyhledávat projevy problémového chování
- preventivně pracovat v kolektivu třídy
- spolupracovat s ostatními orgány státní správy
- monitorovat žáky s poruchami chování a problémové žáky
- spolupracovat s třídními učiteli, vedením školy a rodiči, s PPP aj. institucemi
- sledovat zapojení problémových žáků do zájmové mimoškolní činnosti
- zajišťovat a předávat informace o rizikovém chování, o metodách a možnostech primární prevence
- vést databázi subjektů (SVP, PPP, policie,...)
- spolupracovat s VP
- zachycovat varovné signály
- informovat učitele o skladbě MPP a nastavených pravidlech (řád školy, krizový plán, školní program proti šikanování), o zdrojích odborné pomoci, o požadavcích na práci třídních učitelů, o kompetencích jednotlivých členů školního poradenského pracoviště, o způsobu komunikace s MPP, požadavky na mapování vztahů atd.

Třídní učitel:

- sledovat potřeby žáků
- věnovat pozornost žákům problémovým se zdravotními a sociálními riziky
- začleňovat vhodná témata do vyučovacích předmětů
- zajišťovat volnočasové aktivity, doučování
- zařazovat projektové vyučování
- spolupracovat s metodikem prevence (dále jen MP) při zachycování varovných signálů, podílet se na realizaci Preventivního programu a na pedagogické diagnostice ve třídě
- spolupracovat s výchovným poradcem (dále jen VP)
- motivovat k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbát na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě), podporovat rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy
- zprostředkovávat komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a být garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy
- získávat a udržovat si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí
- individuálně přistupovat k žákům problémovým
- důsledně postihovat šikanu, vandalismus a ostatní rizikové chování, postupovat podle metodických pokynů MŠMT (šikana – metodický pokyn č. j. 21 149/2016)
- působit na žáky v oblasti rasismu, netolerance, xenofobie

- sledovat docházku žáků (prevence záškoláctví)

Výchovný poradce (VP):

- kariérní poradenství
- volba povolání, administrace, poradenství
- individuální šetření se žáky jednotlivě, ve spolupráci s třídním učitelem
- spolupracovat s metodikem prevence (dále jen MP)
- poradenství rodičům a zákonným zástupcům
- spolupracovat se školským poradenským zařízením – PPP, SPC, SVP
- zajišťovat skupinové návštěvy škol a učilišť
- zajišťovat besedy se zástupci středních škol a učilišť
- metodická pomoc, individuální vzdělávací plány
- pečovat o žáky s individuálními a speciálními potřebami
- poskytovat informace o činnosti školy, regionu, o možnostech uplatnění na trhu práce
- shromažďovat odborné zprávy a informace o žácích a o možnostech poradenské služby
- vést písemné záznamy

Cílová skupina rodiče

Pravidelná komunikace s rodiči probíhá prostřednictvím třídních učitelů v rámci třídních schůzek. Rodičům nabízíme konzultace jak s metodikem prevence, tak s výchovnou poradkyní. Rozvinutá je též spolupráce s PPP a SPC.

Rodiče se aktivně účastní programů pořádaných školou pro rodiče s dětmi.

Spolupráce s rodiči:

- dát konzultační hodiny (kdykoli po ústní dohodě)
- pravidelně informovat o chování a prospěchu žáků
- podávat informace o akcích pro žáky i rodiče pořádaných školou
- jednat s rodiči okamžitě při výskytu rizikového chování, doplnit jednání zápisem, poradit možnosti řešení
- zabezpečení nebo zprostředkování odborné pomoci rodičům (mimo rámec školy)
- zabezpečení informačního servisu pro rodiče (např. adresář poskytovatelů služeb s ohledem na problematiku zvládnutí rizikových forem chování u dětí,...)

6. Hodnocení a analýza rizikového chování

Analýza slouží pro zjišťování aktuálního stavu, stanovení příčin a prognózy do budoucna.

Metody:

- dotazník
- anketa
- test

Analýza bude obsahovat:

- informovanost žáků o rizikovém chování
- vlastní názor žáků na rizikové chování
- výskyt návykových látek ve škole
- zkušenost s návykovou látkou
- počet přestupků v souvislosti s rizikovým chováním
- znalost problematiky a následků užívání návykových látek
- znalost subjektů pracujících s drogově závislými

Hodnocení bude obsahovat:

- průběžné hodnocení proběhlých aktivit
- dotazníky k mapování situace ve třídách
- vstup na pedagogických radách pro informování ostatních pedagogů
- hodnocení minimálního preventivního programu pro daný rok

7. Spolupráce se subjekty

- PPP Rychnov nad Kněžnou
- SVP, SPC
- Policie ČR
- Městská policie
- MěÚ – OPD, OSPOD
- HZS, Záchranná služba
- DDM
- DD Sedloňov
- MěÚ – odbor školství, mládeže a tělovýchovy
- Spádové školy

8. MPP - měsíční plán

(akce, kroužky, exkurze, projekty, ...)

Září

- vytvoření informačních nástěnek
- informace pro žáky(školní řád, pravidla bezpečnosti) a pedagogy
- opékání buřtů
- dopravní soutěž Náchod
- Teribear
- Úcta k životu
- bezpečný pes
- Hrdá škola
- barevná škola – projektový den

říjen

- zahájení cyklu besed (termíny budou upřesněny)
- pracovní schůzka metodiků prevence
- Jaroměřská hokejka

- atletický čtyřboj
- canisterapie
- Hrdá škola
- vzdělávání pedagogických pracovníků

listopad

- Úcta k životu
- vzdělávání pedagogických pracovníků
- Prostor pro HK
- etické dílny
- Martinské trhy
- Hrdá škola
- sportovní setkání spec. škol

prosinec

- tvořivé dílny - Vánoce
- vánoční besídka
- barevná škola – projektový den
- kulturní vystoupení v Domě s pečovatelskou službou
- Hrdá škola

leden

- aktualizace nástěnek
- beseda s Mgr. Moravcovou Ženatovou – pracovníci PPP RK
- Jaroměřská hokejka
- Hrdá škola

únor

- internet (zábava i nebezpečí)
- vzdělávání pedagogických pracovníků
- Policie ČR
- beseda s Mgr. Moravcovou Ženatovou – pracovníci PPP RK
- maškarní rej
- Hrdá škola

březen

- třídní učitelé věnují jednu třídnickou hodinu návykovým látkám včetně alkoholu a tabáku se záměrem sdělit žákům svůj postoj k dané problematice
- plavání
- barevná škola – projektový den
- Hrdá škola

duben

- teambuilding
- uklidme Dobrušku
- závislosti (mobilní telefony)
- den Země
- tvořivé dílny – Morena
- Hrdá škola

květen

- sportovní soutěže
- dílenská soutěž
- soutěž mladých zdravotníků
- kulturní vystoupení v Domě s pečovatelskou službou
- Hrdá škola

červen

- vyhodnocení primární prevence
- poučení třídních učitelů o bezpečném chování žáků a prevenci nežádoucích jevů během prázdnin
- dětský den – cesta za pokladem
- T-mobile běh
- barevná škola – projektový den
- soutěž mladých zdravotníků
- Hrdá škola

Plán bude doplněn dalšími aktivitami, které vyplynou z aktuální potřeby či nabídky během školního roku.

Naše škola je zapojena do projektu „Normální je nekouřit“ a „Kočičí zahrada“. Součástí plánu jsou projektové dny (granty), které budou realizovány v průběhu školního roku.

9. Závěr

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu školní docházky. Je určen pro rodiče, žáky a pedagogy. Při působení na žáky musíme brát ohledy na individualitu osobnosti každého žáka. Naší snahou je co největší počet žáků vybavit vědomostmi, schopnostmi, vůlí a rozumovými předpoklady ubránit se negativním vlivům a nátlaku nejrůznějších part, sekt i jednotlivců.